

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI**

SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI KATTAQO‘RG‘ON FILIALI

Ro‘yxatga olindi
№BD-60111800-2.02



**TILNING AMALIY VA NAZARIY LEKSIKOGRAFIYASI
FANINING O‘QUV DASTURI**

(3-kurs VI semestr)

Bilim sohasi:	100000-Ta’lim
Ta’lim sohasi:	1100000-Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60111800 – Xorijiy til va adabiyot (ingliz tili)

Fan / Modul kodi MT2605	O'quv yili 2024-2025	Semestr 6	ECTS – Kreditlar 5	
Fan/Modul turi Tanlov	Ta'lim tili Ingliz		Haftadagi dars soatlari: 4	
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
Tilning amaliy va nazariy leksikografiyasi	60	90	150	

I. Fanning mazmuni

Fanning o'qitishdan maqsad - bo'lajak filologlarga ingliz tili leksikografiyasi fanining ilmiy - nazariy masalalari, tilning leksikografiyasini o'rganish bilan bog'liq muammolar haqida atroflicha bilim berish bilan birga ularning kelajakdagi ish faoliyatlarida amaliy ahamiyat kasb etuvchi lingvistik bilim, ko'nikma, va malakalarni shakllantirish va rivojlantirishdan iborat. Fanning vazifasi – ingliz tilining leksikografiyasi va u bilan bog'liq ilmiy nazariy masalalar bo'yicha bilimlarni o'rgatishdan iborat. Ushbu fan talabalarni nazariy jihatdan yetuk mutaxassis bo'lishlari uchun xizmat qiladi.

II. Asosiy qism (ma'ruza va seminar mashg'ulotlar)

II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

Tilning amaliy va nazariy leksikografiyasi

Ma'ruza mavzulari

1- mavzu: The Size-of-Unit Problem

Tilda birlik tushunchasi va uning muammo va yechimlari. Birlik hajmi muammosi tahlili tasnifi.

2- mavzu: The Identity-of-Unit Problem

Tilda birlik identifikatori ko'rsatkichlari muammo va yechimlari. Birlik identifikatori muammosi tahlili

3- mavzu: Item and Arrangement

Tilda Leksik birliklarni muhimligi va ularni tartibga solish, tilda ularning ahamiyatli jihatlari.

4- mavzu: Item and Process

Leksik Element va turli jarayonning tasnifi va Grammatik holati ularni o'rganishni

ahamiyatli tomonlari.
5- mavzu: Lexical Meaning as a Linguistic Category Fanda Leksik ma'nolarni lingvistik turkum sifatida o'rganish va ularni bamaliyotda tatbiq etish.
6- mavzu: Polysemy Fanda Ko'p ma'nolilik xususiyatlari tasnifi va o'rganish jihatlari .
7- mavzu: Enantiosemy and Homonymy Enantiosemiya va omonimiya ni o'rganish tasniflari va ularning bir biridan farqlanish jihatlari.
8- mavzu: Paronymy Leksikografiyada Paronimiyaning xususiyatlari, ularning fandagi ahamiyali taraflari.
9- mavzu: Synonymy Fanda Sinonimlarni xususiyatlari va ularning fandagi va ingliz tilidagi muhim ahamiyatli tomonlari.
10-mavzu: Phraseology in Speech Og'zaki nutqda frazeologiyani jihatlar, nutqdagi o'rni, xususiyatlari va ahamiyatli tomonlari.
11-mavzu: Phraseology in the Dictionary Lug'atdagi frazeologiyalarning o'rni, xususiyatlari va nutqning rivojlanishi uchun foydali jihatlari.
12-mavzu: Illustrative Phrases in the Dictionary Lug'atdagi tasviri iboralar tasnifi. Xususiyatlari va tasviri iboralarning tildagi ahamiyatli tomonlari.
13-mavzu: The Beginning of Dictionary Making in Britain Britaniyada lug'at yaratishning boshlanishi va rivojlanish bosqichlari, xususiyatlari, foydali jihatlari.
14-mavzu: Monolingual Lexicography Tilda Monolingual leksikografiyaning xususiyatlari, farqlanish tomonlari, tildagi ahamiyatli tomonlari.
15-mavzu: American Lexicography Amerika leksikografiyasi jihatlari, xususiyatlari, va boshqa davlat leksikografiyasidan farqli

va afzallik taraflari.

30 soat

Seminar mavzulari

- 1-mavzu.** The Size-of-Unit Problem
- 2- mavzu.** The Identity-of-Unit Problem
- 3-mavzu.** Item and Arrangement
- 4-mavzu.** Item and Process
- 5-mavzu.** Lexical Meaning as a Linguistic Category
- 6-mavzu.** Polysemy
- 7-mavzu.** Enantiosemy and Homonymy
- 8-mavzu.** Paronymy
- 9-mavzu.** Synonymy
- 10- mavzu.** Phraseology in Speech
- 11-mavzu.** Phraseology in the Dictionary
- 12-mavzu.** Illustrative Phrases in the Dictionary
- 13-mavzu.** The Beginning of Dictionary Making in Britain
- 14-mavzu.** Monolingual Lexicography
- 15- mavzu.** American Lexicography

30 soat

Ma'ruza va seminar mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

"Ingliz tili tarixi" o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida talaba:

-ingliz tilining taraqqiyot bosqichlari, nazariy masalalari o'rganish metodlarini bilishi kerak;

-Ingliz tili tarixiga doir muayyan nazariy masalalarga oid fikrlarni bayon etishi, ularga nisbatan tanqidiy munosabatni shakllantirish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

2-jadval

Mustaqil ta'lim mavzulari

- 1-mavzu. Synonymy
- 2-mavzu. Learners' Lexicography in Britain
- 3-mavzu. The Concise Oxford Dictionary
- 4-mavzu. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English
- 5-mavzu. Advantages and Disadvantages of Learners' Monolingual Dictionaries of English
- 6-mavzu. Confrontation of Words in Bilingual Dictionaries
- 7-mavzu. Reversibility of Bilingual Dictionaries
- 8-mavzu. Dictionary Word and Text Word
- 9-mavzu. Enantiosemy and Homonymy
- 10-mavzu. Phraseology
- 11-mavzu. Getting to Know the Dictionary (preliminary tasks and exercises)
- 12-mavzu. Getting to Know the Dictionary (Lexical Units and Structure of the Dictionary)
- 13-mavzu. Paronymy
- 14-mavzu. Dictionary and Language (Phonetics and Orthography)
- 15-mavzu. Dictionary and Language (Grammar and Lexis)
- 16-mavzu The Beginning of Dictionary Making in English
- 17-mavzu. Paronymies in English
- 18-mavzu. Synonymies in English
- 19-mavzu. Polysemies in English
- 20-mavzu. Enantiosemy and Homonymies in English
- 21-mavzu. Monolingual Lexicographies in English and Uzbek
- 22-mavzu. Phraseology in the Dictionaries in English and Uzbek
- 23-mavzu. Illustrative Phrases in the Dictionary

O'quv yili davomida: 90 soat

Mazkur fanni o'qitish jarayonida ta'limning zamonaviy metodlari, pedagogik va axborot kommunikatsiya texnologiyalari qo'llanilishi nazarda tutilgan:

- ma'ruza darslarida zamonaviy kompyuter texnologiyalari yordamida prezentatsion elektron – didaktik texnologiyalardan;
- seminar mashg'ulotlarida "Aqliy xujum", guruhli fikrlash, "Bumerang", "Birgalik o'qiyamiz" va boshqa texnologiyalardan, kichik guruhlar musobaqalari, guruhli fikrlash pedagogik texnologiyalarini qo'llash nazarda tutiladi.

Talaba mustaqil ishini tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini xisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

- darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish;
- mahsus adabiyotlar bo'yicha fanlar bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash;
- faol va muammoli o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari;
- internetdan foydalanish;
- masofaviy (distantion) ta'lim.

III. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari

Talaba bilishi kerak:

- Tilning amaliy va nazariy leksikografiyasi fani Umum Yevropa standartlariga ko'ra I darajada o'rganishi;
- turli strategiyalarni qo'llay olish orqali egallashi;
- tushunish va muhokama qilish uchun bosqichma-bosqich turli o'quv materiallari bilan ishlash usullarini o'zlashtirishi;
- o'z fikr va mulohazalarini lingvistik kurs mavzularidan kelib chiqqan holda yozma ravishda aniq va mantiqiy bayon etishi;

IV. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- interfaol keys-stadilar;
- mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar;
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalar;
- jarayonga asoslangan metod
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

V. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aytib berish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, o'zaro

nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha og'zaki va yozma vazifani topshirish.

Fan doirasida talabalar Yevropa Kengashining "Chet tilini egallashning umumevrop kompetensiyalari: o'rganish, o'qitish va baholash" to'g'risidagi umume'tirof etilgan xalqaro me'yorlari (CEFR) ga ko'ra B2 darajaga mos keladigan til materiallarini tushunish mazmunini tahlil qilish, mavzularga oid turli matn turlarini o'qib, tinglab mazmunini tushunishlari va o'z fikrlarini og'zaki va yozma ravishda ifoda eta olishlari shart.

Asosiy adabiyotlar:

1. Людмила Владимировна Минаева Лексикология и лексикография

английского языка

2 THE OXFORD HISTORY OF ENGLISH LEXICOGRAPHY

A. P. Cowie

Qo'shimcha:

1 Людмила Владимировна Минаева

Лексикология и лексикография английского языка

Elektron ta'lim resurslari:

1. www.pedagog.uz

2. www.Ziyonet.uz

3. www.edu.uz

4. www.nutq.intal.uz

8	Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali kengashining 2021-yil ____ - ____ dagi ____ -sonli bayonnomasi bilan maqullangan.
9	Fan / modul uchun mas'ullar: A.T Diyarov SamDUKF, Gumanitar fanlar kafedrası o'qituvchisi
10.	Taqrizchilar: Zarina Murtozayeva "Gumanitar fanlar kafedrası" assistant o'qituvchisi. <i>F.J. Yakubov</i> - SamDUKF, "Gumanitar fanlar kafedrası" assistant o'qituvchisi. <i>A.A. Abdullayev</i> - Sam DChTI, Ingliz - I fakulteti dekan o'rinbosari.